

Polska

Kto i gdzie inwestuje

2015-07-13 14:50:33

Brazylia jest w światowej czołówce państw realizujących największe inwestycje portowe. Władze mają ambitne plany inwestycyjne na najbliższe lata, a priorytetem rządu jest sektor energetyczny – m.in. budowa elektrowni wodnych. Skala polskich inwestycji jest tu jednak znikoma.

Z raportu World Investment Report (WIR) opublikowanego w czerwcu 2013 r. przez Konferencję NZ ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD) wynika, że przepływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) na świecie w 2012 r. spadł o 18 proc. w porównaniu z 2011 r. W 2012 r. po raz pierwszy kraje rozwijające się były odbiorcami większej liczby inwestycji (52 proc.) od krajów rozwiniętych (42 proc.). Z kolei gospodarki wschodzące zainwestowały 35 proc. światowych BIZ.

Brazylia nie znalazła się w czołówce światowych inwestorów, ale była jednym z głównych odbiorców BIZ w 2012 r., zajmując czwartą pozycję w rankingu WIR (za USA, Chinami i Hongkongiem). W 2012 r. do Brazylii napłynęło 65,3 mld dol. BIZ. To 2-proc. spadek wobec do 2011, kiedy w kraju zainwestowano rekordową sumę 66,7 mld dol. To o 37 proc. więcej niż w 2010 r., kiedy BIZ wyniosły 48,5 mld dol.

Największymi inwestorami w Brazylii w 2012 r. były: USA (12,3 mld dol.), Holandia (12,2 mld dol.), Luksemburg (5,9 mld dol.), Szwajcaria (4,3 mld dol.) i Hiszpania (2,5 mld dol.). Najwięcej pieniędzy trafiło do branży usługowej (51,9 proc.), do przemysłu (36,7 proc.) i do sektora rolnego (10,8 proc.).

źródło: Bank Światowy (marzec 2015 r.)

Jak podaje Komisja Gospodarcza Narodów Zjednoczonych ds. Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CEPAL), w 2012 r. wartość BIZ w Ameryce Łacińskiej wyniosła 173,4 mld dol., co oznaczało 6,7-proc. wzrost w porównaniu z 2011 r. Do Brazylii trafiło 41 proc. wszystkich zainwestowanych środków w regionie. Najwyższy wzrost inwestycji w obrębie Ameryki Łacińskiej miał miejsce w Peru (49 proc.) i Chile (32 proc.), a w Meksyku spadły one o 35 proc.

Według prezesa Brazylijskiego Towarzystwa Studiów dot. Korporacji Międzynarodowych i Globalizacji Gospodarczej (SOBEET) Luísa Afonso Limy, inwestycje zagraniczne Brazylii nie rosły od czterech lat, a w 2012 r. spadły o 3 mld dol. w porównaniu do 2011 r. i wyniosły 13,7 mld dol. Ten fakt częściowo tłumaczy duży popyt na rynku wewnętrznym, co skłania firmy do lokowania na nim kapitału, zamiast inwestowania za granicą. Lima zwrócił uwagę na wewnętrzne i zewnętrzne bariery utrudniające odpływ inwestycji z Brazylii. Do wewnętrznych zaliczył brak polityki dotyczącej unikania podwójnego opodatkowania i umów dwu i wielostronnych, które ułatwiałyby Brazylijczykom inwestowanie poza granicami kraju. Bariery zewnętrzne to m.in. wysoka konkurencyjność rynków zagranicznych.

Bariery w handlu

Najwięksi inwestorzy z krajów należących do Unii Europejskiej – m.in. z Francji, Holandii i Hiszpanii, którzy prowadzą swoje interesy w Brazylii, narzekają, że niektóre sektory usług w tym kraju są praktycznie zamknięte dla inwestycji zagranicznych. Dotyczy to architektury, porad prawnych, usług pocztowych, reklamy, służby zdrowia, bezpieczeństwa. Szereg restrykcji jest stosowanych również w transporcie lotniczym i w sektorze usług komunalnych (wodociągi, kanalizacja, wywożenie śmieci itp.).

Problemem dla unijnych inwestorów są również restrykcyjne przepisy wizowe dotyczące pozwoleń na pracę.

Pozwolenie na czasowe zatrudnienie w Brazylii mogą dostać tylko wysoko wykwalifikowani specjaliści, których brakuje w tym kraju. Poza tym w niektórych sektorach gospodarki obowiązują wymogi zatrudnienia co najmniej 2/3 personelu brazylijskiego. Trzeba też pamiętać o tym, że co prawda nie obowiązują tu meldunki, ale osoby podróżujące z wizą długoterminową, ponad 180-dniową, w ciągu 30 dni od daty wjazdu muszą zarejestrować się na posterunku Policji Federalnej.

Brazylia nie ma obecnie ważnej umowy o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z żadnym państwem, co wynika z negatywnego stanowiska Kongresu Brazylii z 2002 r. Zgodnie z aktualnymi wytycznymi Międzyresortowej Izby Handlu zagranicznego Brazylii CAMEX, tego typu umowy mogą być zawierane wyłącznie w ramach umów o szerszym zakresie np. w odniesieniu do państw członkowskich UE – w ramach umowy UE-Mercosul.

Polska w Brazylii

Prekursorem polskich inwestycji w Brazylii jest firma Selena z Wrocławia. Swoją działalność na tym rynku rozpoczęła w drugiej połowie lat 90-tych, w Ponta Grossa w stanie Parana – regionie o dużej liczbie potomków polskich emigrantów. Firma ta ulokowała tu linię produkcyjną pianki poliuretanowej oraz centrum dystrybucyjne.

Skala polskich inwestycji w Brazylii jest jednak znikoma w porównaniu z innymi krajami Unii Europejskiej. Z informacji Narodowego Banku Polskiego wynika, że napływ brazylijskich inwestycji bezpośrednich do Polski wyniósł w 2011 roku 3,1 mln dol.

Według danych Banku Narodowego Brazylii w 2012 roku polskie firmy zainwestowały w tym kraju ok. 500 tys. dol. Działają tu m.in. firmy, które swoje biura w Brazylii otwierały w latach 2011–2012 – eSKY z branży internetowej, Medcom (branża kolejowa) i LUG (branża oświetleniowa).

Niektóre firmy wycofują się jednak z tego rynku. Przykładem może być polska firma FM Group (największy inwestor w 2009 r.), która zrezygnowała z dystrybucji produktów branży kosmetycznej. Nie doszło do reaktywacji zawieszanej w roku 2009 działalności firmy Ciech America Latina, której oferta na rynek brazylijski obejmowała ponad 60 różnych produktów chemicznych, w tym TDI, sodę kalcynowaną i nawozy fosforowe.

Od lipca 2000 roku działa w tym kraju natomiast filia radomskiej firmy KOMANDOR SA z branży meblarskiej. Ponieważ jednak spółka została utworzona przez kanadyjską filię polskiej spółki z dwoma współdziaławcami brazylijskimi, to nie figuruje w danych Banku Centralnego Brazylii jako inwestycja polska. Na brazylijskim rynku firma ta działa pod nazwą KOMANDOR DO BRASIL LTDA. W 2002 roku filia kanadyjska scedowała swoje udziały w KOMANDOR DO BRASIL LTDA na spółkę-matkę z Radomia.

Od 2010 roku w brazylijskiej Kurytybie pod nazwą Maflow do Brasil Ltda. działa Grupa Chemiczna Boryszew. W październiku 2010 roku została przejęta przez włoski Maflow BRS, w 100 proc. zależny od Boryszewa. Maflow do Brasil dostarcza przewody klimatyzacyjne i wspomaganie kierownicy do globalnych producentów samochodów z fabrykami zlokalizowanymi w Brazylii i Argentynie (m.in. VW, Fiat, GM, Nissan, PSA, Volvo). W 2012 roku w Sao Paulo swoją działalność rozpoczęło natomiast biuro handlowe polskiej firmy Lug Light Factory – producenta oświetlenia zarówno wewnętrznego, jak i zewnętrznego. Natomiast rok później w Sao Paulo otwarto firmę z udziałem kapitału polskiego - Quero Passagem, operatora platformy internetowej www.queropassagem.com.br, która służy do sprzedaży przez Internet biletów na dalekobieżne połączenia autobusowe.

Brazylia w Polsce

Na publikowanej przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiZ) liście największych inwestorów zagranicznych w Polsce – według stanu na grudzień 2013 r. – widniały jedynie dwie brazylijskie firmy – IT Stefanini oraz Stefanini Inc.

Plany inwestycyjne Brazylii

Opracowano projekt rozbudowy portu w Santos (2,9 mld dol.) oraz budowy największego w Ameryce Łacińskiej superportu w Açu w stanie Rio de Janeiro (wartość inwestycji to 1,8 mld dol.).

Inwestycje koncernu paliwowego Petrobras, skierowane na eksploatację niedawno odkrytych złóż ropy naftowej pré-sal (236,5 mld dol.), sprawiają, że do 2030 r. produkcja ropy w Brazylii ma odnotować największy wzrost w skali światowej, wyłączając państwa OPEC.

Brazylijski rząd planuje budowę elektrowni wodnych w Belo Monte (16,0 mld dol.) oraz w São Luiz do Tapajos (12,6 mld dol.), które są odpowiednio drugim i trzecim największym projektem inwestycyjnym w tej branży w skali światowej. Brazylia inwestuje również w infrastrukturę transportową – w koleje, metro, drogi krajowe i transport lotniczy.

W lutym 2013 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaprezentowano dyplomatom rządowy program inwestycji w sektorze infrastruktury, logistyki, ropy i gazu na najbliższe lata, opiewające na łączną kwotę 100 mld dol.. Rząd poszukuje zagranicznych partnerów do współpracy długoterminowej na zasadzie koncesji lub partnerstwa publiczno-prywatnego. Inwestorzy będą mogli ubiegać się o niskooprocentowane kredyty banku państwowego.

Według danych Spółki ds. Planowania i Logistyki (EPL), brazylijska branża transportowa pogrążona jest kryzysie – nadal brakuje dróg i portów, ciężarówki mają ponad osiemnastoletni okres eksploatacji, przestarzały jest też tabor kolejowy. Na początku lat 2000 w Brazylii wydatki na infrastrukturę wynosiły ok. 1 mld reali brazylijskich rocznie i przez blisko dwa dziesięciolecia sektor był niedoinwestowany. W 2007 roku ruszył jednak Program Przyspieszenia Rozwoju (PAC) i sektor ten zyskał więcej funduszy, a lokowane w infrastrukturę środki zaczęły być administrowane w sposób bardziej przejrzysty, na podstawie rozliczeń kwartalnych.

W sierpniu 2012 r. prezydent Dilma Rousseff ogłosiła plan dotyczący zwiększenia inwestycji w sektorze infrastruktury i logistyki i powołała Spółkę ds. Planowania i Logistyki (Empresa de Planejamento e Logística – EPL), która ma nadzorować realizację projektów. Spółka ta wyliczyła, że mimo wcześniejszych nakładów, inwestycje w brazylijską infrastrukturę są nadal zbyt małe i określiła deficyt inwestycji na 400 - 500 mld reali. W wyniku planu ogłoszonego przez prezydent, łączne wydatki na infrastrukturę w ciągu 30 lat mają wynieść 253 mld reali i zostaną zrealizowane przez EPL w partnerstwie z sektorem prywatnym.

Rząd Brazylii chce np. podwoić ilość dróg w kraju, wydając na to 42 mld reali. Planuje też budowę 10 tysięcy km linii kolejowych w ciągu 30 lat, a łączna wartość inwestycji ma sięgnąć tu 91,1 mld reali.

Inwestycje nie ominą też portów, a konkretnie instalacji portowych – na ten cel w ciągu 25 lat ma iść 20,2 mld reali w portach państwowych oraz 30,6 mld reali w przypadku portów prywatnych. Rząd zapowiedział też modernizację 689 lotnisk krajowych; pierwszy etap przewiduje inwestycje rzędu 7,3 mld reali i obejmuje 270 portów. Do 2020 roku ma też powstać superszybka kolej TAV, która połączy aglomeracje Rio de Janeiro i Campinas. Kolejne inwestycje dotyczą sektora ropy i gazu.

W 2013 r. Krajowa Agencja Ropy, Gazu Ziarnnego i Biopaliw (ANP) rozstrzygnęła kilka przetargów na sprzedaż koncesji poszukiwawczo-wydobywczych na eksploatację złóż ropy naftowej. ANN szacuje, że same prace poszukiwawcze w tych złożach przyniosą inwestycje rzędu 3,5 mld dol.

Informacje o inwestycjach zagranicznych

Bank Narodowy Brazylii w roku 2011 wprowadził nowe zasady dotyczące gromadzenia i publikowania informacji na temat inwestycji zagranicznych w kraju. Od tego czasu nie można już uzyskać danych inwestora, a tylko informacje o rodzaju inwestycji oraz jej wartości. Do inwestycji zaliczono pozycje „zakup i sprzedaż nieruchomości”, a zatem zakupy nieruchomości przez nie-rezydentów, bez konieczności zaangażowania w nie podmiotu gospodarczego zarejestrowanego w Brazylii. Rok później doszło do dalszego okrojenia przekazywanych danych, które od tego czasu publikowane są w mało precyzyjnym przedziale milionów USD.

Pomoc dla inwestorów

Brazylia wprowadziła nowe zasady pomocy publicznej dla inwestorów zagranicznych. Do inwestycji w tym kraju ma zachęcać m.in. Wydział Inwestycji Brazylijskiej Agencji Promocji Eksportu i Inwestycji (APEX-Brasil). Głównym jego zadaniem jest wspieranie napływu kapitału i technologii, przekładającego się na wzrost konkurencyjności brazylijskiej gospodarki i jej możliwości eksportowych. Podajemy link do agencji oraz adres mailowy:

<http://www.apexbrasil.com.br/>

apex@apexbrasil.com.br

Wydział Promocji Handlu brazylijskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych monitoruje natomiast prace SIPRI, czyli Systemu Promocji Inwestycji i Transferu Technologii dla Firm, dysponującego siecią operatorów w Brazylii i za granicą. Pracownicy Systemu z Brazylii mają m.in. zbierać informacje o pojawiających się okazjach inwestycyjnych i przekazywać je do MSZ. Za granicą rolę tę pełnią Wydziały Promocji Handlu (SECOMS), wchodzące w skład brazylijskich ambasad i konsulatów. Inwestor z zagranicy może zarejestrować swoją firmę na portalu BrasilGlobalNet (<http://www.brasilglobalnet.gov.br/frmprincipal.aspx>), wyrażając zainteresowanie inwestowaniem w Brazylii. Najbliżej zlokalizowany SECOM nawiąże z nim kontakt, a zdobyte informacje przekaże do odpowiednich komórek w Brazylii.

Oprócz tego, w Rio de Janeiro w roku 1990 powstała Polsko-Brazylijska Izba Handlowa, w 2001 roku przekształcona w Izbę Regionalną przy Zrzeszeniu Handlowym Rio de Janeiro. Natomiast w Sao Paulo od 1993 roku działa Brazylijsko-Polska Izba Handlowo-Przemysłowa, zaś od 1995 roku - Polsko-Brazylijska Izba Gospodarcza z siedzibą w Warszawie. W maju 2005 roku powstała polonijna Rada Biznesu Brazylii-Polska, a w sierpniu 2008 roku swoją działalność zainaugurowała filia Brazylijsko-Polskiej Izby Handlowo-Przemysłowej w Sao Paulo w Kurytybie.

Poradnik dla inwestorów zagranicznych znajduje się na stronie internetowej

<http://www.brasilglobalnet.gov.br/Publicacoes//manuaisnbras.aspx#guiaLegalBrasil>

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego